HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

וכי נאמר ממחרת [1] **שבת שבתוך הפסח.** דתדע שבשבת של פסח מתחיל לימנות: **וכל השנה מלאה שבתות.** ות"ת שבת ממש לא ובדוק איזה שבת אלא ודאי י"ט [של פסח] הוא: **מלה שאי אפשר יכול לאוכלה שבעה מן החדש אפשר יכול לאוכלה שש.** שלמחר יקרב העומר ואם תמתין עד לאחר השבת נמצאת מבטל מקרא זה כגון חל פסח בשני בשבת ולא תביא עומר עד לאחר השבת נמצא שלא תאכל מלה חדש אלא לאחר יום לבדו: **מיום הביאכם.** הכי משמע משיגיע ממחרת השבת דהוא יום הביאכם הוכשרה קפירה משעה שתרלה אם בו ביום אם מחר: **תלמוד לומר מהחל חרמש.** משמע לאחר קצירה וקודם הבאה תחל לספור: **פ"ל מיום הביאכם.** דמשמע לא הוכשרה קפירה אלא משיגיע יום הבאה: **אי מיום הביאכם.** דדרשינן השתא דשלשתן הוקבעו כאחד יכול שלשתן ביום: **קצירה וספירה בלילה.** דקצירה לא סגי ח] [1]דלא מקמי קפירה כדכתיב (דברים טז) מהחל חרמש וגו' (ח) והבאה ביום דכתיב (ויקרא כג) מיום הביאכם [2] וקצירה מקמי הבאה דביום דהא מיום הביאכם כתיב ולא משעת הביאכם [3] כתיב וכיון דתשכה מבערב יום הביאכם הוא: (ב) **אבי סגלי יא] דבפרייפא.** והיינו ועוד דרבי יוסי ור"ש בן אלעזר: **אי מדרבן יוחנן** [כ"ז]. דליף משבע שבתות ומתשיס יום הבאה דחד קרא אמר ימיס וחד קרא אמר שבתות מיבעי ליה לכדאביי: **אי מדרבי אליעזר.** דאמר תלויה בבית דין נהי דאפיקתיה משבת ממש אלא ממאי דממחרת יום יב] דאשון מוהה דאמר מי"ט אחרון וכן לר' יהושע דאמר סמוך לביאה ניכרת דאמר מיום טוב אחרון קאמר קרא דהוי נמי היכר קבוע יג] הוא יום כ"א לניסן לעולם: **דאמר ממשיס.** מיום שמתחיל למנות דהיינו אחר הבאה לבר משיתא דאף על גב יד] דחל פסח באחד בשבת עד אחד בשבת האחר דהוי טו] נ"ו בהנך שית לא איכפת לן דקרא לא נסיב אלא מיומא דמתחלינן למימני. אלי דנקט שית לאו דוקא אלא סוף מילתא דר' יוסי בר יהודה נקט: **ר' יוסי נמי חזי ליה** טז] **ד) פירכא והיינו דקאמר ועוד: אמימר מי יומי ולא שבועי אמר.** אלי מיינא דהשתא לאו מוהה הוא דהא ליכא עומר אלא זכר למקדש בעלמא הוא הלכך ביומי סגי: **מתני' ומהבהבין.** בעזרה בשבלים: **והקמיס אומרים.** בתחילה מובטין אותו ולא כדרך תבואה יבשה שמובטין יז] אותן במקל שקורין פליי"ל אלא בקיס לחיס ובקולחות בקלא של כרוב כדי שלא יתמעך ואח"כ מקיימין בו מצות קלי: **נותנין אותו באבוב.** כלי של נחשת וזה שמו: **של גרוסות.** אלא היו טוחנות דק אלא עבה [3] שכן דרך הסולת: וגרוסות היינו לשון גריסין שטוחנין בהן פולין ואין מוציאה אלא הקליפה בנפה מהגרעינין יח] בעצמן אשה יטחנו יפה יעבור יט] כל הקליפה בנפה עם הסולת ועל שם כך נקראת גרס כדמוכ [ויקרא ב:]: **שלש עשרה נפה.** מפרש בשלו מנחות (לקמן עו:) בדקה בנפה בדקה: **וחייב בחלה.** דחיוב חלה היינו גלגול דעיסה וגלגול של זו ביד הדיוט הוא לאחר שנפלה: **ופטור מן המעשרות.** דמירות הוא ביד הקדש ומירות הקדש פוטר מן המעשר כדמפרש בגמרא [ע"ב]: **רבי עקיבא אומר כו'.** מפרש בגמרא [שם]: **גמ' זה אביב.** כלומר דאשתי קליר: אין

כתוב אחד אומר ששת ימים תאכל מצות. בסוף ערבי פסחים (פסחים קכ.) דריש מיניה מה שביעי רשות אף ששה רשות משוס דכתיב וביום השביעי חג ובסוף פרק שני דמגיגה (דף יח.) נמי דרשינן מה שביעי עצור אף כולן עצורים ושמא תרתי שמעת מינה: **ואימתי** שירצה יבא. והא דכתיב כרמל דאפי' מרחוק לא מייתי משוס כרמל היינו למצוה: **דלית** להו פירכא. אע"ג דאיצטריך נמי לרבי שמעון ב"ר אלעזר מה שביעי רשות כדפרישית כולהו שמעינן: **זכר** למקדש הוא. נראה דבספק חשיכה יכול לבדק ואין לריך להמתין עד שיחא ודאי לילה כיון שהוא ספיקא דרבנן ועוד אומר דאפילו ביום סמוך לחשיכה עדיף משוס תמימות כדאמרינן לעיל ואין נראה והיכא דשכח לספור בלילה פסק בה"ג שסופר ביום וכן היה נראה מתוך סתם מתניתין דסוף פירקין (דף עא.). דתנן מצותו בלילה לקצור ואם נקצר ביום כשר אבל נראה לר"ת עיקר אידך סתמא דמתניתין דפרק שני דמגילה (דף כ:) ומייתי לה בסוף פירקין (דף עב.) כל הלילה כשר לקצירת העומר כו' ודייקינן מינה דקתני לילה דומיא דיום מה דיום בלילה לא אף בלילה ביום לא ואמרינן בריש מועד קטן (דף ג:) ר"ג ובית דינו נמנו על ו) כ) שלשה פרקים הללו והתירום ומסיק רב אשי הכא דסבר לה כרבי שמעאל דדרש מה תרים רשות אף קצירה רשות יצא קצירה העומר שהוא מצוה ולחיא שבת וכיון דלחיא שבת אין נקצר אלא בלילה כדמוכח בסוף פירקין ועוד דרבי יוחנן דאמר (שם ד.) עשר נטיעות הלכה למשה מסיני סבר לה כר' שמעאל דדרש מה תרים רשות ולחי שבת עוד תשיב כי האי גוונא הלכתא פסיקתא בהגוזל קמא (ב"ק קב.) ובפ"ק דע"ז (דף ז.) גבי כל המשנה ידו על התחתונה ומיהו אין כל כך ראיה משם דאין הלכה לגמרי כאותה משנה דקתני התם וכל המוזר בו ידו על התחתונה ואין הלכה כן כדמוכח בפרק האומנין (ב"מ עז.): ועיקר מילתא לא סמיך התם אלא אהא דהוי מחלוקת ואחר כך סתם ומהא דמוקי בסוף פירקין (דף עב.) רבי אלעזר ברבי שמעון דאמר נקצר אלא כמצותו פסול כר' עקיבא דאמר כל מלאכה שאי אפשר כו' אין ראיה דאע"ג דקיימא לן כר"ע הא מסקינן התם דרבי נמי סבר לה כוותיה עוד פסק בהלכות גדולות אשם הפסיק יום אחד ולא ספר שוב אינו סופר משום דבעינא תמימות ותימה גדולה הוא ולא יתכן ו): כנף

הרי הוא אומר תספור לך ספירה תלויה בבית דין יצתה שבת בראשית שספירתה בכל אדם רבי יוסי אומר ממחרת השבת ממחרת יום טוב אתה אומר ממחרת יו"ט או אינו אלא ממחרת שבת בראשית אמרת וכי נאמר ממחרת השבת שבתוך הפסח והלא לא נאמר אלא ממחרת השבת דכל השנה כולה מלאה שבתות צא ובדוק איזו שבת ועוד נאמרה שבת למטה ונאמרה שבת למעלה [6] מה להלן רגל ותחילת רגל אף כאן רגל ותחילת רגל רבי שמעון בן אלעזר אומר כתוב אחד אומר [1] ששת ימים תאכל מצות וכתוב אחד אומר [2] שבעת ימים מצות תאכלו הא כיצד מצה שאי אתה יכול לאוכלה שבעה מן החדש אתה יכול לאוכלה ששה מן החדש [3] מיום הביאכם תספרו יכול יקצור ויביא ואימתי שירצה יספור תלמוד לומר [4] מהחל חרמש בקמה תחל לספור אי מהחל חרמש תחל לספור יכול יקצור ויספור ואימתי שירצה יביא ת"ל מיום הביאכם אי מיום הביאכם יכול יקצור ויספור ויביא ביום ת"ל [3] שבע שבתות תמימות תהיינה אימתי אתה מוצא שבע שבתות תמימות בזמן שאתה [5] מתחיל לימנות מבערב יכול יקצור ויביא ויספור בלילה ת"ל מיום הביאכם הא כיצד קצירה [6] וספירה [8] בלילה והבאה ביום אמר רבא כולהו אית להו פירכא בר [9] מתרתי תנאי בתראי בין במתניתא קמייתא בין במתניתא בתרייתא דלית להו פירכא אי מדרבן יוחנן בן זכאי דלמא כדאביי דאמר אביי [5] מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי אי מדרבי אליעזר ורבי יהושע ממאי דביום טוב ראשון קאי דלמא ביו"ט אחרון קאי דרבי ישמעאל ור' יהודה בן בתירא לית להו פירכא אי מדרבי יוסי בר' יהודה הוה אמינא דלמא חמשין לבר [7] מהני שיתא אי מדר' יהודה בן בתירא ממאי דביו"ט ראשון קאי דלמא ביו"ט אחרון קאי ר' יוסי נמי חזי ליה פירכא והיינו דקאמר ועוד גופא אמר אביי מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי רבנן דבי רב אשי מנו יומי ומנו שבועי אמימר מני יומי ולא מני שבועי אמר זכר למקדש הוא: **מתני'** [2] קצרוהו ונתנוהו בקופות הביאוהו לעזרה [3] והיו מהבהבין אותו באור כדי לקיים בו מצות קלי דברי רבי מאיר וחכ"א [4] בקנים [5] ובקולחות חובטין אותו כדי שלא יתמעך [6] נתנוהו לאבוב ואבוב היה מנוקב כדי שיהא האור שולט בכולו שטחוהו בעזרה והרוח מנשבת בו נתנוהו לריחים של גרוסות והוציאו ממנו עשרון שהוא מנופה בשלש עשרה נפה והשאר נפדה ונאכל לכל אדם [7] וחייב בחלה ופטור מן המעשר ר' עקיבא מחייב בחלה ובמעשרות: **גמ'** תנו רבנן אביב זה אביב קלוי באש מלמד שהיו ישראל מהבהבין אותו באש כדי לקיים בו מצות קלי דברי ר' מאיר וחכמים אומרים אין

יז א מיי' פ"ז מהלכות תמידין ומוספין הל"ו [כסף]:
יח ב מיי' שם הלכה כב טוש"ע א"ח סי' תפט סעיף ה:
יט ג ד ה מיי' שם הלכה יב: כ ו מיי' שם ופ"ו מהלכות כלים הלכה ג:

לעזי רש"י

פליי"ל. מחבט.

שיטה מקובצת

ח) מה להלן רגל ותחלת רגל ויש רגל אחריו אף כאן יום שהתא תחלת רגל אחריו ואם כדברי הבייתוסים פעמים שאין רגל אחריו ודהיה מחמרת השבת יום טוב הראשון בראשון ושביעי של פסח בשבת: כ) שאתה מונה [מבערב] הא כיצד והשאר נמחק: ג) בר מהרי. תיבת מהרתי נמחק: ד) [משיתא.] תיבת מהני נמחק: ה) לעזרה ומהבהבו תיבת והיו נמחק: ו) בקנים ובקלחות: ז) ממחרת השבת: ח) סגי דלא להוי בלילה דתמימות בעינן וקצירה לא סגי דלא להוי קודם ספירה: ט) הביאכם וספירה מקמי הבאה שפיר דמי דהא: י) תיבת כתיב נמחק: יא) תנאי דבברייתא בתרייתא: יב) יום טוב ראשון: יג) קבוע והיינו יום כ"א ניסן: יד) דאע"ג דאם חל פסח באחד בשבת ממתינין עד: טו) חמשים בהגך ותיבת נ"ו נמחק: טז) חזי ליה לדידיה האי פרכא מאי דקאמר צא ובדוק כו' הא איכא למפרך נהי דלאו שבת ממש אלא ממאי דיום טוב ראשון דלמא יום טוב אחרון והיינו דקאמר ועוד: יז) שחובטין אותה: יח) בעצמו: יט) סובין של הקליפה: כ) על שני:

תורה אור השלם

1. שִׁשָּׁת יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עֲצֶרֶת לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה מְלָאכָה: דברים טז ח
2. שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת תֹּאכֵלוּ אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תַּשְׁבִּיתוּ שְׂאֹר מִבָּתֵּיכֶם כִּי כָּל אֹכֵל חָמֵץ וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִיִּשְׂרָאֵל מִיּוֹם הָרִאשֹׁן עַד יוֹם הַשְּׁבִיעִי: שמות יב טו
3. וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת מִיּוֹם הֲבִיאֲכֶם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפָה שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמִימֹת תִּהְיֶנָה: ויקרא כג טו
4. שִׁבְעָה שָׁבֻעֹת תִּסְפֹּר לָךְ מֵהָחֵל חָרְמֵשׁ בַּקָּמָה תָּחֵל לִסְפֹּר שִׁבְעָה שָׁבֻעוֹת: דברים טז ט

הגהות הב"ח

(ח) רש"י ד"ה קצירה וכו' מרמש וגו' הס"ד ופח"כ מ"ש והבאה וכו' הביאכם וספירה מקמי הבאה שפיר דמי דהא מיום הביאכם: (ב) ד"ה מני מנא דבייתא דרבי יוסי כ"ל ומיבעי ליה: כנף

רבינו גרשום

אתה יכול לאוכלה ששת ימי הפסח מן החדש לפי שהוקרב העומר ביום ראשון [של חזה"מ] וכתיב וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם יכול יקצור ויביא הואיל וכתיב מיום הביאכם ואימתי שירצה יתחיל לספור אפילו לאחר ז' ימים. ויספר [ויביא] ביום שיתחיל לספור ביום. אי מדרבן יוחנן בן זכאי דילמא להכי כתב רחמנא תספרו חמשים ושבעה שבועות תספר לך לכדאביי אתא: תרי תנאי בתראי [נמי] דבתריתא [נמי] לית להו פירכא: ר' יוסי דקאמר ועוד ור' שמעון בן אלעזר. זכר למקדש הוא דקא עבדינן ובהכי סגיא: וחכ"א בקנים ובקולחות של כרוב. חובטין את הדגן מן הקש מפני שהן דבר קל ואין להן כובד: כדי שלא יתמעך. ויהא נוח להשיר קליפתו: נתנוהו לשעורים של עומר לאביב כלי של נחשת לריחיים של גרוסות לקליפתו: והשאר שמותיר על העשרון נפדה וחייב בחלה מפני שגילגל עיסתה כשהיא חולין ופטור מן המעשרות מפני שמירות הכרי היה כשהוא הקדש ופטור: אביב זה אביב כמשמעו מן המבוכר: וחכ"א

עין משפט נר מצוה

כ) מגילה כח., ב) [כ"ש ה. ע"ש מגיגה יח:], ג) כ"ש דלא הוה מקמי כו' מיום הביאכם וספירה דמקמי הבאה דביום אף על גב דמיום הביאכם תספרו כתיב דמשמע אחר הבאה תספרו דהא מיום הביאכם כתיב ולא משעת הביאכם כיון דתשכה מבערב יום הביאכם הוא דהיום הולך אחר הלילה. ל"ק בשם ס"ר, ד) ל"ל ליה לדידיה, ה) ל"ל שכן דרך הסולת ואין מוציאה אלא הקליפה בנפה מהגרעינין בעצמן כו' בנפה עם הסולת וגרוסות היינו לשון כו' בהן פולין ועל שם כך נקרא גרס כדמל, ו) ל"ל שני פרקים הללו ובטלום ומסיק כו'. ל"ק, ז) [ועיין תוס' מגילה כ: ד"ה כל הלילה].